

Γ'—Ο ΣΤΙΧΟΣ ΚΑΙ Η ΟΜΟΙΚΑΤΑΛΗΕΙΑ

Ἡ μετρικὴ τῶν Βυζαντινῶν εἰς τε τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν κοσμικὴν ποίησιν εἶναι προῖον γνησίως ἰδικόν των, ὀφείλον τὴν ἀρχὴν του εἰς τὴν βαθμιαίαν ἐξάλειψιν τῆς διακρίσεως τῶν φωνηέντων κατὰ τὴν προφορὰν των εἰς μακρὰ καὶ βραχέα. Μετὰ τὴν ἐξάλειψιν τῆς διακρίσεως ταύτης, ἣτις ἦτο καὶ ἡ βᾶσις τῆς ἀρχαίας μετρικῆς, ἐμφανίζεται ὡς συντελεστὴς τῆς τηρήσεως τῶν μετρικῶν κανόνων ὁ τόνος. Ἡ προσωδιακὴ ρυθμοποιεῖα γίνεται τονικὴ. Ἡ νέα αὕτη ἀρχὴ τῆς μετρικῆς παρουσιάζεται κατὰ πρῶτον, ὡς τὰ μέχρι τοῦδε δεδομένα καθορίζουν, περὶ τὰ τέλη τοῦ 4ου μ. Χ. αἰῶνος εἰς τὴν ρυθμικὴν ἐκκλησιαστικὴν ποίησιν. Πρὸς τὴν νέαν ταύτην μετρικὴν βᾶσιν προσήρμωσαν οἱ Βυζαντινοὶ τὰ μόνα ἐκ τῆς ἀρχαιότητος τηρηθέντα μέτρα, τὸ Ἰαμβικὸν τρίμετρον καὶ τὸ Ἀνακρεόντειον δίμετρον καὶ τρίμετρον. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ὁμῶς ποιηταὶ διαστάντες ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν μετρικὴν, πλὴν τῶν δύο τούτων μέτρων, ἐφεύρον πληθὺν ἄλλων τοιούτων, μὲ βᾶσιν πάντοτε τὴν τονικὴν ρυθμοποιεῖαν.

Πολλοὶ ἐκ τῶν ἀσχοληθέντων εἰς τὴν μελέτην καὶ ἔρευναν τῆς βυζαντινῆς μετρικῆς διετύπωσαν τὴν γνώμην, ὅτι αὕτη προήλθεν ἐξωθεν καὶ δὴ ἐκ τῶν Σημιτικῶν ἔθνων. Τὴν γνώμην ταύτην, μὴ προσαγομένων καὶ πολὺ ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων πρὸς στήριξιν τῆς, ἀνήρεσαν ἄλλοι, βασιζόμενοι ὄχι ἐπὶ ὑποθέσεων ἀπλῶν, ἀλλ' ἐπὶ τινῶν δεδομένων, τὰ ὅποια ἀληθῶς πείθουν, ὅτι ἡ τονικὴ ρυθμοποιεῖα τῶν Βυζαντινῶν εἶναι αὐτοφυῆς ἑλληνικὸν προῖον, καλλιεργηθὲν πλουσίως ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ποιητῶν διὰ τὰ παραληφθῆ καὶ ὑπὸ τῶν κοσμικῶν τοιούτων ¹.

1.—Ἀκριθεῖς ἰδέαν περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Βυζαντινῆς μετρικῆς, τοῦ θεωρητικοῦ αὐτῆς μέρους καὶ τῆς ἱστορικῆς ἐξετάσεώς της δύναται νὰ λάβῃ ὁ Ἕλληνας ἀναγνώστης μελετῶν τὴν «Ἑλληνικὴν μετρικὴν» τοῦ Δημ. Σεμτέλου σελ. 114-158, ὅπου οὗτος ἀναφέρει πᾶν ὅ,τι ἄξιον λόγου ἐγράφη εἴτε ὑπὸ ξένων εἴτε ὑπὸ ἡμετέρων διὰ τὰ ἀποδεχθῆ ἢ νὰ τὸ ἀναίρεσῃ. Ἐπίσης καὶ τὸν Κρουμπάχερ εἰς ἀ', Β'. Εἰδικῶς περὶ τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως καὶ ρυθμικῆς πραγματεύονται οἱ W. Christ καὶ K. Παρανίκας εἰς τὰ λατινικὰ προλεγόμενα τῆς «Anthologia Graeca Carmini Christianorum, Lipsiae, Teubner 1871».